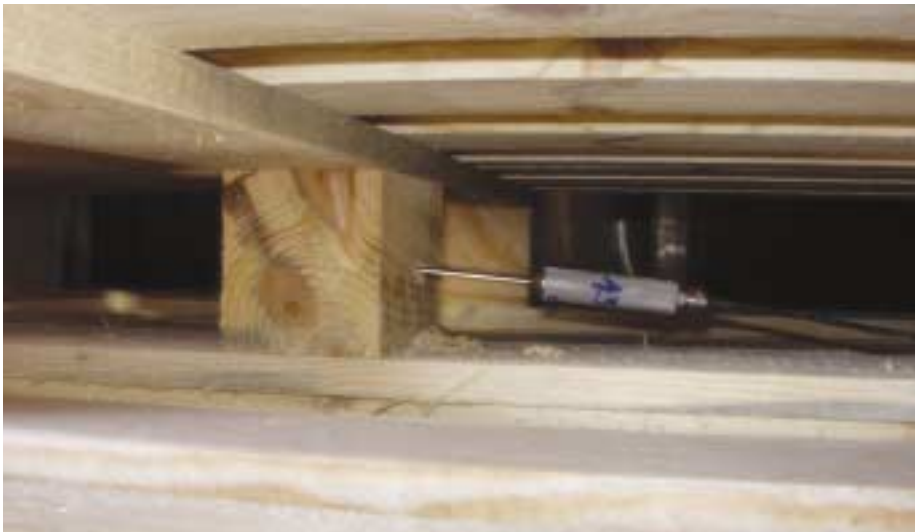

Διεθνές πρότυπο ISPM 15 για τα ξύλινα μέσα συσκευασίας

Τα νέα μέτρα για την υποχρεωτική απολύμανση των ξύλινων μέσων συσκευασίας, για την αποφυγή μετάδοσης φυτονόσων, που εφαρμόστηκαν αρχικά από άλλες χώρες, επιβάλλονται τώρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ελληνική αγορά.

Tempsensor: Αισθητήρας που υποδεικνύει τη θερμοκρασία στο εσωτερικό του ξύλου

Ένα μεγάλο πρόβλημα που ήρθε να προστεθεί στον κλάδο του ξύλου είναι και αυτός της επιβολής πρόσθετων μέτρων προστασίας για την αποφυγή μετάδοσης του νηματώδους *Bursaphelenchus xylophilus* που έκανε δυστυχώς την εμφάνισή του και που συνοδεύτηκε από εκτεταμένες νεκρώσεις δασών στην Κίνα και τον Καναδά.

Το να παίρνει το κάθε κράτος τα μέτρα του για να αποφύγει τις καταστροφικές συνέπειες από τη μετάδοση φυτονόσων είναι ένα συνηθισμένο φαινόμενο, ιδίως στα μέσα συσκευασίας που συνήθως επαναχρησιμοποιούνται και μπορούν να διασχίσουν σε μικρό χρονικό διάστημα μεγάλες αποστάσεις μεταφέροντας εκτός από τα

εμπορεύματα που εμπεριέχουν και πιθανόν κάποιες ασθένειες. Για το λόγο αυτό τα ξύλινα κιβώτια συσκευασίας οπωροκηπευτικών έπρεπε υποχρεωτικά να συνοδεύονται από πιστοποιητικό απολύμανσης κατά τη διακίνησή τους, ενώ οι φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι της ξυλείας, είναι υποχρεωτικοί στα σύνορα της χώρας, ανάλογα και με το είδος της και τη χώρα προέλευσης.

Για την διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου αλλά και για την καλύτερη προστασία των δασών από πιθανές προσβολές του νηματώδους *Bursaphelenchus xylophilus* εκδόθηκε από τον FAO (Παγκόσμιος Οργανισμός Αγροτικών Προϊόντων) το Διεθνές Πρότυπο ISPM 15, η εφαρμογή του

οποίου είναι υποχρεωτική παγκοσμίως. Οι χώρες-μέλη του ΟΗΕ οφείλουν να εναρμονίσουν τη νομοθεσία τους με αυτό το πρότυπο, πράγμα που για τις χώρες της Ε.Ε. αυτό είναι υποχρεωτικό από 1/3/2005, σύμφωνα με την κοινοτική οδηγία 2004/102.

Σύμφωνα με το συγκεκριμένο πρότυπο ISPM 15 όλα τα ξύλινα μέσα συσκευασίας ή ακόμη και οποιαδήποτε μέρη συσκευασιών (παλέτες, τελάρια, ξύλινα κιβώτια, βαρέλια για συσκευασία τροφίμων) που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά προϊόντων, πρέπει να έχουν υποστεί ειδική επεξεργασία που να διασφαλίζει την απολύμανση τους από πιθανούς παθογόνους οργανισμούς.

Μέθοδοι απολύμανσης

Οι μέθοδοι που συνήθως χρησιμοποιούνται για το χειρισμό αυτό είτε στην ξυλεία είτε στα τελικά προϊόντα που θα παραχθούν είναι οι πιο κάτω:

- Θερμικός χειρισμός παραμονή των ξύλινων μέσων ή της ξυλείας σε υψηλή θερμοκρασία ώστε να επιτευχθεί στο κέντρο του ξύλου θερμοκρασίας 56° C, επί μισή ώρα τουλάχιστον ή
- Υποκαπνισμός παραμονή των ξύλινων μέσων ή της ξυλείας σε περιβάλλον με αέρα που περιέχει βρωμιούχο μεθύλιο σε ορισμένη συγκέντρωση, για συγκεκριμένη ώρα.

Οι συγκεκριμένοι χειρισμοί βοηθούν

Ημιέτοιμα μέρη κιβωτίων που προορίζονται για θερμικό χειρισμό

στη νέκρωση των παθογόνων που πιθανά περιέχει το ξύλο. Μετά από οποιοδήποτε από τους παραπάνω χειρισμούς το μέσο συσκευασίας θα πρέπει να σφραγιστεί με μόνιμη σήμανση από την οποία θα δηλώνεται ο τρόπος που έγινε η νέκρωση των παθογόνων (π.χ. HT Heat Treatment - Θερμικός χειρισμός), ο χαρακτηριστικός αριθμός της εταιρείας που έκανε το θερμικό χειρισμό καθώς και η χώρα παραγωγής.

Σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να απαγορευτεί η είσοδος των προϊόντων στη χώρα αλλά ακόμη και να διαταχθεί η καταστροφή των μέσων συσκευασίας. Το μέγεθος λοιπόν του προβλήματος είναι μεγάλο αφού σχεδόν όλα τα προϊόντα μεταφέρονται πάνω σε παλέτες και καφάσια.

Νέα μέτρα για την Ελλάδα

Στον ελλαδικό χώρο το Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εξέδωσε την ΚΥΑ 111915/2003, μέσω της οποίας ρυθμίζονται οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσει μια επιχείρηση για να αποκτήσει το δικαίωμα να χρησιμο-

ποιεί τη σφραγίδα που περιγράφηκε πιο πάνω. Οι έλεγχοι για την πρώτη άδεια αλλά και την περαιτέρω λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών γίνεται σε νομαρχιακό επίπεδο από επιτροπές που αποτελούνται από ένα γεωπόνο και δυο δασολόγους.

Η επιχείρηση, στη συνέχεια και καθ' όλη την διάρκεια λειτουργίας της, είναι υποχρεωμένη να τηρεί αρχείο με τις συνθήκες χειρισμού της ξυλείας και να στέλνει δείγμα από κάθε παρτίδα που χειρίζεται στο ειδικό εργαστήριο του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας της Θεσσαλονίκης (στη Δρ. Μαρία Καλαπανίδα) όπου και γίνεται έλεγχος για να βεβαιωθεί ότι η ξυλεία είναι απαλλαγμένη από παθογόνους μικροοργανισμούς. Μέχρι σήμερα έχουν πιστοποιηθεί 13 επιχειρήσεις, οι οποίες κατασκευάζουν κυρίως παλέτες.

Ημερίδα ενημέρωσης

Στην όλη αυτή προσπάθεια της σωστής εφαρμογής του προτύπου ήρθε να συμβάλει η πρωτοβουλία του Τμήματος Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου σε συνεργασία με

το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικών Ερευνών (ΕΘΙΑΓΕ) με την διοργάνωση μιας ημερίδας-συνάντηση εργασίας ώστε να βοηθήσει τους επιχειρηματίες του κλάδου να εφαρμόσουν το διεθνές πρότυπο ISPM 15 που ο FAO έχει επιβάλλει και στη χώρα μας.

Η ημερίδα-συνάντηση εργασίας με θέμα "Η εφαρμογή του διεθνούς προτύπου ISPM 15 του FAO στη χώρα μας" έγινε την Πέμπτη 25 Αυγούστου 2005 στο χώρο του παραρτήματος Καρδίτσας.

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας που πρόεδρος της ήταν ο Δρ. Γεώργιος Νταλός Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου ανέπτυξαν θέματα των αρμοδιοτήτων τους και οι:

- Δρ. Σκαρβέλης Μιχάλης από το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικών Ερευνών Αθηνών,
- η Δρ. Καλαπανίδα Μαρία από το Ινστιτούτο Δασολογικών Ερευνών Θεσσαλονίκης,
- ο Δρ. Μαντάνης Γεώργιος Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου
- ο εκπρόσωπος και εισηγητής της τροποποίησης της ισχύουσας υπουργικής απόφασης (ΚΥΑ 111915/2003 (Β'1575)) κ. Χριστοφής Λοίζου από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής.

Κατά την διάρκεια της συνάντησης εργασίας που ακολούθησε διαφάνηκαν σημαντικά προβλήματα από την πλευρά των επιχειρήσεων στην περίπτωση που εφαρμοστεί το προσχέδιο νόμου με αποτέλεσμα ο Δρ Γεώργιος Νταλός που συντόνιζε την συνάντηση εργασίας της να αναγκαστεί να τη διακόψει ώστε να δοθούν γραπτώς από τους επιχειρηματίες οι θέσεις τους

ώστε αφού μελετηθούν να επαναληφθεί η συνάντηση.

Η προσπάθεια όμως δεν σταμάτησε εδώ και οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με τα ξύλινα μέσα συσκευασίας πραγματοποίησαν νέα συνάντηση την Τρίτη 6-9-2005 στο Επιμελητήριο Βέροιας με τη συμμετοχή δέκα (10) παραγωγικών επιχειρήσεων ξύλινων μέσων συσκευασίας (παλετών, κιβωτίων, καφασιών κ.α.) της χώρας μας με σκοπό: (α) τη συζήτηση επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής), που αφορά την εφαρμογή του διεθνούς προτύπου του FAO ISPM 15 (θερμικός χειρισμός ξυλείας-απεντόμωση) στη χώρα μας και (β) τη δημιουργία συλλογικού οργάνου εκπροσώπησης των εν λόγω εγκεκριμένων επιχειρήσεων. Στη συνάντηση πήραν μέρος και οι Δρ. Γεώργιος Νταλός και Δρ. Γεώργιος Μαντάνης του Τμήματος Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου - Επίπλου του ΤΕΙ Λάρισας (ως ειδικοί επιστήμονες που υποστηρίζουν τεχνικά τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις), απουσίαζε ο Δρ. Μιχ. Σκαρβέλης, ερευνητής του ΕΘΙΑΓΕ. Συμμετείχε επίσης

και ο κ. Χριστοδούλου, φυτοϋγειονομικός ελεγκτής της Δ/σης Γεωργίας της Νομαρχίας Ημαθίας.

Τα αποτελέσματα της πολύ ενδιαφέρουσας συνάντησης μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

- Αποφασίστηκε να υποβληθεί στο αρμόδιο Υπουργείο γραπτό υπόμνημα με τις ομόφωνες θέσεις – προτάσεις των εγκεκριμένων Επιχειρήσεων ξύλινων μέσων συσκευασίας, που αποσκοπούν στο να διαφυλάξουν τα συμφέροντα του κλάδου και στο να κάνουν την εφαρμογή του εν λόγω προτύπου άμεσα υλοποιήσιμη και εφαρμόσιμη με τέτοιο τρόπο που το πλαίσιο ελέγχου (έλεγχοι κράτους, έλεγχοι από ανεξάρτητη τεχνική επιτροπή) να είναι αυστηρό.

- Αποφασίστηκε να δημιουργηθεί μια μη κερδοσκοπική εταιρεία που σε πρώτη φάση να αντιπροσωπεύει τις ήδη 13 εγκεκριμένες από το υπουργείο επιχειρήσεις.

Σημειώνεται ότι στις αρχαιρεσίες που έγιναν με ομοφωνία εκλέχθηκαν ως εκπρόσωποι οι κ.κ. Δημ. Μητρουλιάς (πρόεδρος), Στ. Γκάνης (ταμίας) και Ειρ. Καρυπίδου (γραμματέας).

Οι επιχειρήσεις που πήραν μέρος στη

συνάντηση - και που θερμά ευχαριστούν το Επιμελητήριο Βέροιας - ήταν οι εταιρείες Ξυλοεπενδυτική (Καρδίτσα), Προπαλέτ (Τρίκαλα), Σ. & Σ. Στεργίου (Βέροια), Αφοί Γκάνη (Δράμα), ΣΠ. Μάγρας (Θεσ/νίκη), Παπαδόπουλος-Παγουράς (Βέροια), Υιοί Μπέσσα (Λαμία), Παλετοποιία Θράκης (Ν. Έβρου), Κιβωμάρ (Δράμα) και Καρυπίδης-Μισαηλίδου (Βέροια).

Η κατάσταση όμως είναι δυναμική και αρκετές ακόμη επιχειρήσεις έχουν ήδη εκδηλώσει ενδιαφέρον και προχωρούν σε διαδικασία πιστοποίησης, προκειμένου να τους δοθεί άδεια σήμανσης.

Ταυτόχρονα από την εφαρμογή του προτύπου στη χώρα μας έχουν προκύψει ήδη πολλές εμπειρίες αλλά ταυτόχρονα και πολλές περιπτώσεις που δεν διευκρινίζονται όπως θα έπρεπε από την υπάρχουσα ΚΥΑ.

Για τον σκοπό αυτό, μετά από σύσκεψη στο Υπ. Αγρ. Ανάπτυξης και Τροφίμων συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας στην οποία συμμετέχουν και οι τρεις συγγραφείς που επεξεργάστηκε σχέδιο για τη νέα ΚΥΑ και το έθεσε υπόψη των ενδιαφερόμενων φορέων αναμένοντας τα αποτελέσματα. **Ε**

Η σφραγίδα που πρέπει να μπαίνει πρέπει να έχει τη μορφή που φαίνεται πιο πάνω. Ο κωδικός GR δείχνει τη χώρα προέλευσης (GREECE) οι επόμενοι αριθμοί μας δείχνουν τον κωδικό της εταιρείας που έκανε το χειρισμό. Τα σύμβολα DB HT 00-00 μας δείχνουν τον τρόπο που έγινε η απολύμανση DB (Debark) αποφλοιωμένη ξυλεία, HT (Heta Treatment) θερμικός χειρισμός ή MB (Methyl Bromide) υποκαπνισμός με βρωμιούχο μεθύλιο ενώ οι αριθμοί στη συνέχεια μας δείχνουν την ημερομηνία. Τέλος, θα πρέπει να αναφέρεται και ο αριθμός της παρτίδας (Batch No).

Ο Δρ. Γεώργιος Νταλός είναι Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου του ΤΕΙ Λάρισας, Παράρτημα Καρδίτσας.

Ο Δρ. Γ. Μαντάνης είναι Αναπληρωτής Καθηγητής και Προϊστάμενος στο Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου & Επίπλου του ΤΕΙ Λάρισας, Παράρτημα Καρδίτσας, ειδικός σε θέματα επιστήμης και χημείας ξύλου.

Ο Δρ. Μιχάλης Σκαρβέλης είναι Δασολόγος - Τεχνολόγος Ξύλου και εργάζεται στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων & Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων.